

1900

8

* * * 59

Syyskuun 5 pnä 1900. Nührenberg.

Suuresti kunnioitettu toveri! Nähtävästi emme siis saakaan tavata toisiamme: emme aio käydä Mainzissa emmekä Pariisissa, huomenna matkustamme täältä⁶⁰. Kovin valitettavaa, mutta täytyy tyytyä ja rajoittua keskustelemaan kirjeitse.

Ensiksikin kiiruhdan oikaisemaan erään ensimmäisessä kirjeessänne olevan maininnan ja pyytäisin Teitä tiedottamaan tästä oikaisusta *myös sille*, joka kertoi Teille, että olin muka „luvannut tavata”. *Se ei pidä paikkaansa*. En luvannut sellaista, vaan sanoin, että *jos tarve vaatii*, otamme *virallisesti* (t.s. ryhmämme nimissä) yhteyden Liittoon⁶¹, kun tulemme olemaan ulkomailla. Turhaan G.⁶² unohti tämän ehdon ja unohti niin ikään lisätä Teille, että keskustelin hänen kanssaan vain omissa nimissäni *enkä siis voinut* luvata mitään varmaa ennen kuin ryhmämme on päättänyt asiasta. Kuultuamme täällä, mitä toinen osapuoli⁶³ sanoo, ja saatuamme tietää edustajakokouksesta ja hajaannuksesta, huomasimme, että virallinen kanssakäynti on nyt tarpeetonta. Ja siinä kaikki. Liitolla ei siis ole *kerassaan mitään oikeutta* „olla tyytymätön” minuun, mutta minä olen tyytymätön siitä syystä, että G. on kertonut keskustelustamme sivullisille henkilöille, vaikka hän lupasi minulle *virallisesti*, että niin kauan kuin ryhmämme ei ota kosketusta Liittoon, hän ei kerro *muille kuin vangitulle henkilölle*. Koska ilmoititte minulle hänen olevan tyytymätön, niin toivottavasti Pariisissa käydessänne kerrotte myös hänelle, että olen tyytymätön tämän asian vuoksi. Jos

„huhu on levinnyt hirveän laajalle”⁶⁴, niin se on nimenomaan G:n syytä*.

Edelleen, siirtykäämme itse asiaan. Yhdistyminen *ei ole mahdollista*. Mahdotonta on liittoutuminenkin sanan varsinaisessa merkityksessä, t.s. tietty sopimus, keskinäiset sitoumukset j.n.e. Luullakseni „pyrkimys auttaa toinen toistaan voimien mukaan” ei vaadi liittoutumista, voidaan auttaa liittoutumattakin ja se on yleensä mahdollista, vaikken tiedä, onko se helppoa käytännöllisesti. Jos Liitto haluaisi sitä vilpittömästi, niin tuskin se olisi heti alusta saakka alkanut esittää meille uhkavaatimuksia ja uhkailla meitä boikotilla (juuri tätä kirjeenne tuoja tarkoitti sanoiltaan): sellainen ei ole omiaan parantamaan suhteita.

Me olemme itsenäinen kirjailijain ryhmä. Haluamme pysyä itsenäisinä. Emme pidä mahdollisena asian eteenpäin viemistä ilman sellaisia voimia kuin ovat Plehanov ja „Työn vapautus” ryhmä, mutta *kenelläkään ei ole oikeutta tehdä* sen perusteella *johtopäätöstä*, että me *luovumme edes hitusen itsenäisyydestämme*. Siinä *kaikki*, mitä voimme *nyt* sanoa niille, jotka haluavat ennen kaikkea tietää, miten me suhtaudumme „Työn vapautus” ryhmään. Sille, jota tämä ei tyydytä, emme voi sanoa muuta kuin: arvostelkaa meitä tekojemme mukaan, jos ette usko sanoihimme. Mutta ellei puhuta *nykyhetkestä*, vaan enemmän tai vähemmän läheisestä *tulevaisuudesta*, niin emme tietenkään kieltäydy ilmoittamasta ihmisille, joihin tulemme olemaan läheisissä suhteissa, yksityiskohtaisemminkin, minkä *muodon* meidän ja „Työn vapautus” ryhmän väliset suhteet saavat.

Saatatte kysyä: minkälaiset suhteet meillä tulee olemaan Liiton kanssa? *Toistaiseksi ei tule olemaan mitään suhteita*, ei tule olemaan sen takia, että meidän *muuttumaton* kantamme on pysyä itsenäisenä ryhmänä ja olla „Työn vapautus” ryhmän kanssa läheisessä yhteistyössä, mutta tämä päätös herättää epäluuloa Liiton taholta, joka pelkää, ettemme pysty säilyttämään täydellistä itsenäisyyttämme, vaan lankeamme „mahdottomaan” (kuten Te sanotte) väitelysävyyn. Jos toimintamme pystyy hälventämään tätä

* Toiseksi, vielä pieni asiasta poikkeava huomautus: olen kuullut, mitä sanoo G., jota *tapasin monena päivänä*, sekä toinen osapuoli. Te sen sijaan olette puhunut vain Liiton jäsenten ettekä muiden kanssa; ette ole kuullut toisen osapuolen kyllin vaikutus- ja arvovaltaisia edustajia. Siksi minusta tuntuukin siltä, että pikemminkin olette rikkonut sääntöä „audiatur et altera pars” („kuultakoon toistakin puolta”. *Toim.*).

Liiton epäluuloisuutta, niin keskinäissuhteemme voivat muodostua hyviksi, jos ei, niin ei. Voilà tout *. Te kirjoittatte: „Liiton katseet on suunnattu Teihin”; mutta ilmeisesti voisimme auttaa Liittoa vain kirjallisella työllä, ja yhtä ilmeistä on sekin, että tällä hetkellä, kun meidän on käytettävä kaikki elinnesteemme ravitaksemme pienokaisiamme, jonka pitäisi kohdakkoin syntyä⁶⁵, emme voi ryhtyä ruokkimaan toisten lapsia.

Te kirjoittatte, että 1) periaatteellisia erimielisyyksiä ei ole ja että 2) Liitto on valmis osoittamaan teoissa päättäneensä käydä taistelua „ekonomistista suuntausta” vastaan. Olemme *vakuuttuneita*, että näissä molemmissa kohdissa *Te erehdytte*. Vakaumuksemme pohjautuu sellaisiin kirjallisiin tuotteisiin kuin ovat *Anti-Credon jälkilause*⁶⁶, *vastaus Vademecumiin*⁶⁷, „*Rabotsheje Delon*” 6. numero⁶⁸, *esipuhe* kirjaseen „Käännekohta juutalaisten työläisten liikkeessä” y.m. Aiomme kumota kirjallisesti käsityksen, ettei ole olemassa periaatteellisia erimielisyyksiä (joten *tiettyjä* suhteita Liittoon meillä tulee olemaan: väittelijöiden välisiä suhteita).

Nyt viimeinen ja tärkein asia: olemmeko oikeassa vai emme, kun mielestämme „katsomuksenne ovat muuttuneet jyrkästi, kovin jyrkästi”? Muistellaanpa, mitä Venäjällä oli: Te *tiesitte*, että me haluamme perustaa *itsenäisen* kirjallisen yrityksen, *tiesitte*, että kannatamme Plehanovia. Siis Te *tiesitte kaiken*, ettekä kieltäytynyt osallistumasta, vaan päinvastoin käytitte itse sellaista sanontaa kuin „*meidän*” yrityksemme (muistatteko viimeisen keskustelumme en trois ** asunnossanne?) ja siten annoitte meille aihetta odottaa, että otatte osaa mitä *läheisimmin*. Nyt osoittautuukin, että osallistumisesta *ette sano sanaakaan*, että asetatte „tehtäväksemme” „selvittää ulkomailla syntyneen selkkauksen hinnalla millä hyvänsä”, t.s. asetatte sellaisen tehtävän, jollaista emme ole asettaneet *emmekä aseta*, mutta emme menetä silti tietenkään toiveita, että kun perustamme *itsenäisen* yrityksen „Työn vapautus” ryhmän tullessa mukaan yhteistoimintaan, niin se saattaa luoda pohjan selkkauksen selvittämiselle. Nyt Te nähtävästi epäilette, onko tarkoituksenmukaista, että ryhmämme perustaa *itsenäisen* yrityksen, koska kirjoittatte, että asialle on

* — Siinä koko asia. *Toim.*

** — kolmisin. *Toim.*

vahingoksi, jos on kaksi järjestöä, „jotka antavat toistensa toimia niin kuin ne haluavat”. Meistä tuntuu eittämättömältä, että katsomuksenne ovat muuttuneet jyrkästi. Olemme nyt selostaneet Teille aivan avomielisesti, miten on asiamme laita, ja olisimme sangen iloisia, jos keskinäinen mielipiteidenvaihtomme „edessä olevista tehtävistä” ei tyrehtyisi tähän.

Osoite: Nürnberg, Ph. Roegner.

Julkaistu ensi kerran v. 1924

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*
